

LIFE 4 POLLINATORS

ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ
ΣΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΑΓΡΙΩΝ ΜΕΛΙΣΣΩΝ ΚΑΙ ΑΛΛΩΝ ΕΠΙΚΟΝΙΑΣΤΩΝ
ΣΤΗ ΜΕΣΟΓΕΙΟ

Ιστοσελίδα του έργου: www.life4pollinators.eu

Έναρξη: 1/10/2019

Λήξη: 30/9/2024

Συνολική χρηματοδότηση: 2.485.965 €

Ευρωπαϊκή χρηματοδότηση: 1.365.747 €

www.life4pollinators.eu

Η παρούσα αναφορά συντάχθηκε κατά τη διάρκεια υλοποίησης του LIFE18 GIE/IT/000755 που συγχρηματοδοτήθηκε από το Πρόγραμμα LIFE της ΕΕ και το Πράσινο Ταμείο.

Βίγκο
Ισπανία

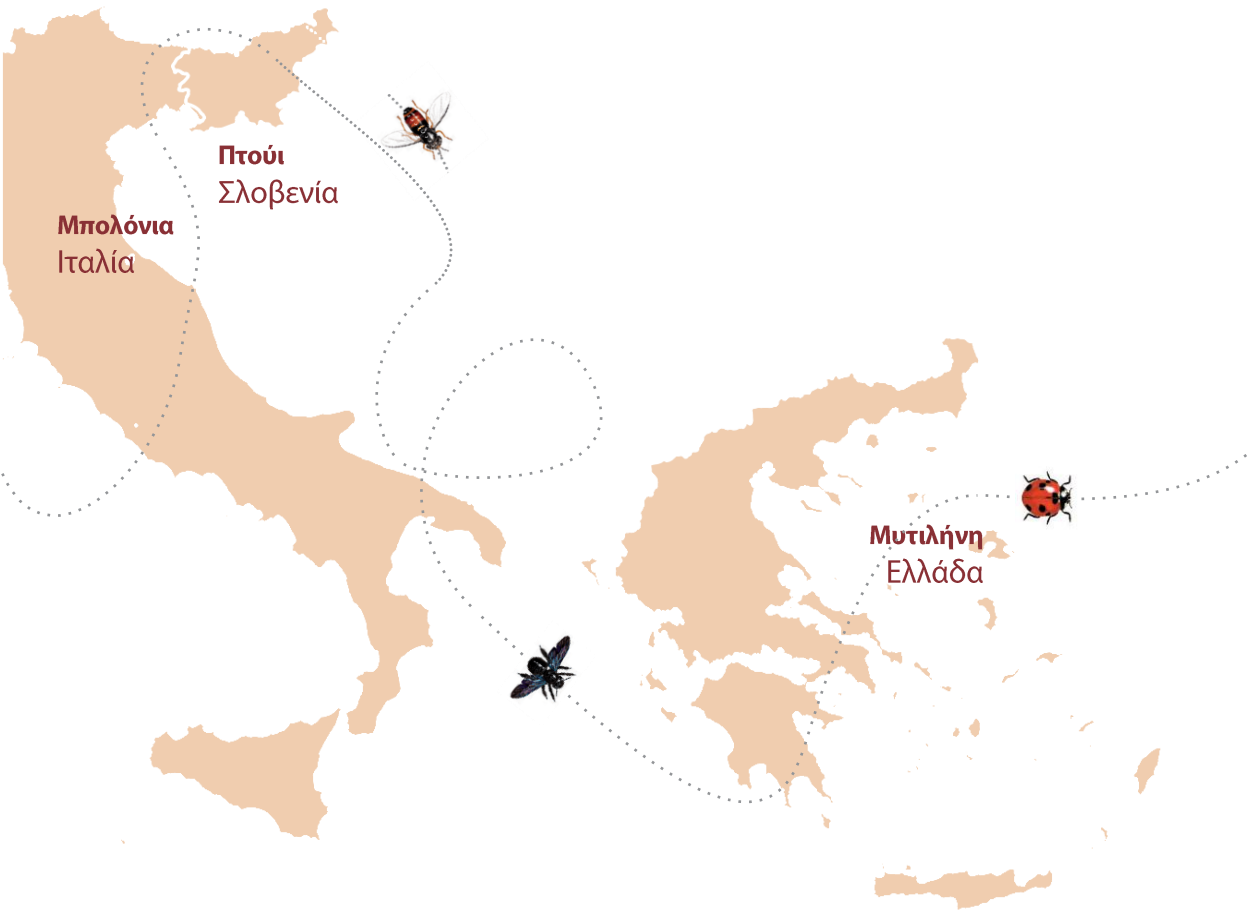
Μαγιόρκα
Ισπανία

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. Το περιβαλλοντικό πρόβλημα
2. Το Έργο
3. Γενική συμμετοχή του κοινού
4. Οι μαθητές για τους επικονιαστές
5. Αστικές περιοχές πρασίνου
6. Αγρο-οικοσυστήματα
7. Φυσικές περιοχές
8. Πιλοτικό έργο
9. Πολιτική και διακυβέρνηση
10. Επαναληψιμότητα του Έργου
11. Εκδηλώσεις

Συντάκτες: Το παρόν έγγραφο είναι αποτέλεσμα συλλογικής εργασίας του συνόλου της ομάδας Έργου.

ALMA MATER STUDIORUM
UNIVERSITÀ DI BOLOGNA

DIPARTIMENTO
DI SCIENZE BIOLOGICHE,
GEOLOGICHE E AMBIENTALI

DIPARTIMENTO
DI SCIENZE E TECNOLOGIE
AGRO-ALIMENTARI

SISTEMA MUSEALE DI ATENEIO

Universida deVigo

1. ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ

Τί είναι η επικονίαση και γιατί έχει σημασία; Επικονίαση είναι η μεταφορά γύρης μεταξύ ομοειδών ανθέων που οδηγεί στη γονιμοποίηση, την ανάπτυξη σπερμάτων και την παραγωγή καρπών. Πολλά φυτά επικονιάζονται από ζώα, κυρίως έντομα, τα οποία επισκέπτονται τα άνθη λόγω προσέλκυσής τους από συγκεκριμένα χαρακτηριστικά, όπως το χρώμα, το άρωμα και το γευστικό νέκταρ. Όλες αυτές οι προσαρμογές είναι αποτέλεσμα της μακράς ιστορίας συν-εξέλιξης των φυτών και των ζώων επικονιαστών. Τα φυτά και τα έντομα αποκομίζουν αμοιβαία οφέλη από αυτή τη σχέση: τα έντομα γενικά ανταμείβονται με τροφή (νέκταρ και γύρη), καθώς μετακινούνται από λουλούδι σε λουλούδι, και άθελά τους μεταφέρουν γύρη σε άλλα άνθη, αποτελώντας τους πραγματικούς «επικονιαστές».

**ΠΟΙΑ ΕΙΝΑΙ ΤΑ
ΕΝΤΟΜΑ ΕΠΙΚΟΝΙΑΣΤΕΣ;**

ΟΧΙ ΜΟΝΟ ΟΙ ΚΟΙΝΕΣ ΜΕΛΙΣΣΕΣ...

επίσης, ΑΓΡΙΕΣ ΜΕΛΙΣΣΕΣ,

ΣΥΡΦΙΔΕΣ,

ΣΦΗΚΕΣ,

ΣΚΑΘΑΡΙΑ

ΠΕΤΑΛΟΥΔΕΣ ΚΑΙ

ΝΥΧΤΟΠΕΤΑΛΟΥΔΕΣ

Οι άγριοι επικονιαστές αποτελούν τον πυρήνα των οικοσυστημάτων μας. Οι πληθυσμοί τους έχουν μειωθεί δραματικά τις τελευταίες δεκαετίες: οι κύριες αιτίες περιλαμβάνουν τις αλλαγές στις χρήσεις γης, την καταστροφή των ενδιαιτημάτων, την εντατική γεωργία, τα φυτοφάρμακα, την περιβαλλοντική ρύπανση, τα εισβλητικά ξενικά είδη, τα παθογόνα, την κλιματική αλλαγή (IPBES, 2016) και τη μη βιώσιμη μελισσοκομία. Η μείωσή τους αποτελεί σημαντική συνιστώσα της σύγχρονης απώλειας της βιοποικιλότητας και απειλεί την υγεία του περιβάλλοντος και της γεωργίας.

Εκτιμάται ότι το 84% των καλλιεργούμενων ειδών της ΕΕ και το 78% των άγριων ανθοφόρων ειδών βασίζεται στην επικονίαση από έντομα.

Οι οικοσυστημικές υπηρεσίες που παρέχουν οι επικονιαστές στην ΕΕ αποτιμώνται σε 15 δισεκατομμύρια ευρώ/χρόνο.

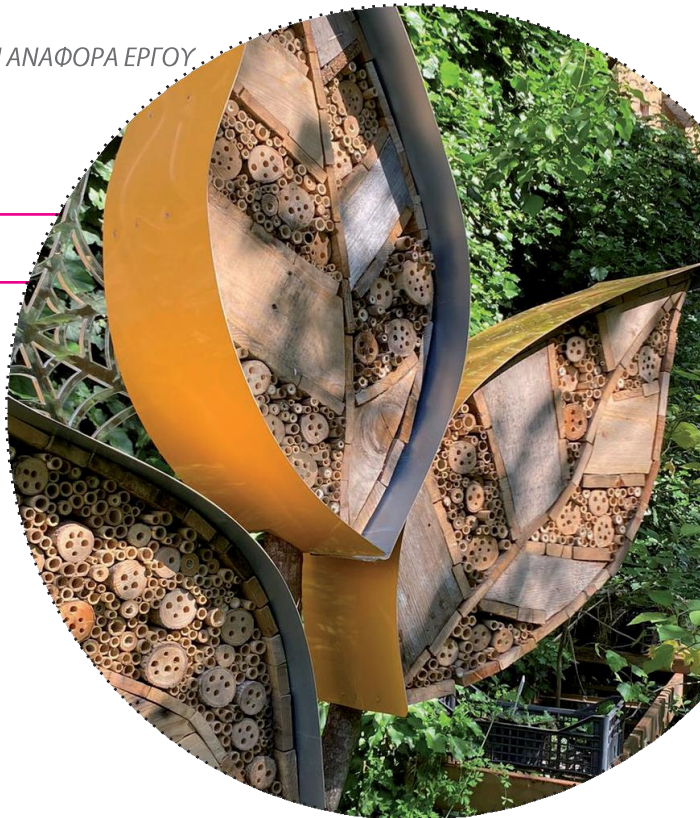
2. ΤΟ ΕΡΓΟ

Το έργο LIFE 4 POLLINATORS αποσκοπεί στη βελτίωση της κατάστασης διατήρησης των επικονιαστών, μέσω αντιμετώπισης ενός κύριου παράγοντα που αφορά όλες τις αιτίες μείωσής τους: το επίπεδο ευαισθητοποίησης των βασικών ενδιαφερομένων και του κοινού. Οι δραστηριότητες σχεδιάστηκαν με σκοπό την αλλαγή συμπεριφοράς των γεωργών, των πολεοδόμων και των διαχειριστών πόλεων, των επαγγελματιών που ασχολούνται με τη διατήρηση, καθώς και των τοπικών αρχών.

Για την επίτευξη αυτού του φιλόδοξου στόχου, το Έργο υλοποίησε εκπαιδεύσεις, ομιλίες, εργαστήρια, επικοινωνιακές και εκπαιδευτικές δράσεις χρησιμοποιώντας την προσέγγιση της Επιστήμης των Πολιτών (Citizen Science).

Στόχοι του LIFE 4 POLLINATORS

- προώθηση της υιοθέτησης βέλτιστων πρακτικών για τη διατήρηση των άγριων μέλισσών και των άλλων επικονιαστών
- τόνωση της αλλαγής συμπεριφοράς των βασικών ενδιαφερομένων
- βελτίωση των πληθυσμών των άγριων μελισσών και των άλλων επικονιαστών.

ΤΟ ΕΡΓΟ ΥΠΟΣΤΗΡΙΖΕΙ:

- την Οδηγία 92/43/CE για τους οικοτόπους
- τη Στρατηγική της ΕΕ για τη βιοποικιλότητα έως το 2030
- το Νόμο για την Αποκατάσταση της Φύσης 24/6/24
- την αναθεωρημένη Πρωτοβουλία της ΕΕ για τους Επικονιαστές COM/2023/35 (τελική έκδοση)
- την Οδηγία 2009/128/EC για την Ορθολογική Χρήση των Γεωργικών Φαρμάκων
- τον Κανονισμό για τα Εισβλητικά Ξενικά Είδη UE 1143/2014
- τη Στρατηγική από τη «Φάρμα στο Πιρούνι» (Farm to Fork)

3. ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΟΥ ΚΟΙΝΟΥ

Οδηγοί πεδίου

Το πρώτο βήμα για την απόκτηση γνώσης για τους επικονιαστές είναι η απόκτηση ικανότητας αναγνώρισής τους: για τον λόγο αυτόν, έξι καλαίσθητα εικονογραφημένοι ΟΔΗΓΟΙ ΠΕΔΙΟΥ για τις μέλισσες, τις σφήκες, τις μύγες, τις πεταλούδες, τα σκαθάρια και τα φυτά έχουν εκδοθεί στα αγγλικά, ιταλικά, ελληνικά, ισπανικά, καταλανικά και σλοβένικα.

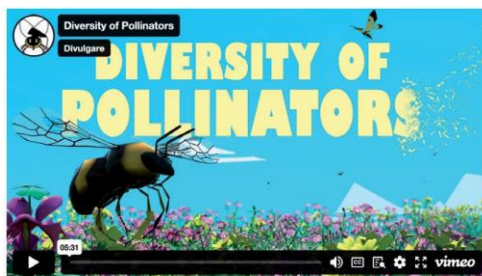
Κινητή Έκθεση Επικονίασης

Το έργο LIFE 4 POLLINATORS έχει δημιουργήσει μια κινητή έκθεση για την ενίσχυση της ευαισθητοποίησης και την εκπαίδευση του κοινού, ιδίως των νεαρών επισκεπτών, σχετικά με τον κρίσιμο ρόλο των επικονιαστών και τη σπουδαιότητα της διατήρησης υγιών οικοτόπων, πλούσιων σε χώρους φωλεοποίησης και τροφικούς πόρους για την προστασία τους. Η Κινητή Έκθεση Επικονίασης έχει παρουσιαστεί στην Ελλάδα, την Ισπανία και την Ιταλία, μεταφέροντας το μήνυμα σε χιλιάδες ανθρώπους. Θα εκτίθεται μόνιμα στο Πανεπιστήμιο της Μπολόνια. Σε περίπτωση που ενδιαφέρεστε να την παρουσιάσετε κάπου, επικοινωνήστε με το smasegreteria@unibo.it.

Ταινίες κινουμένων σχεδίων μικρού μήκους του Έργου

Τρεις ταινίες κινουμένων σχεδίων μικρού μήκους δημιουργήθηκαν για να κινήσουν το ενδιαφέρον του κοινού στο Έργο. Αφορούν στη σημασία του Έργου και των επικονιαστών και στα μέτρα που απαιτούνται για την προστασία τους. Η πρώτη ταινία παρουσιάζει το Έργο, η δεύτερη εστιάζει στην ποικιλότητα των επικονιαστών, αναδεικνύοντας τον ουσιαστικό ρόλο τους στα οικοσυστήματα και τη γεωργία. Η τρίτη ταινία εστιάζει στις απειλές που αντιμετωπίζουν οι επικονιαστές, όπως η απώλεια των ενδιαιτημάτων, η χρήση φυτοφαρμάκων, η κλιματική αλλαγή και τα ξενικά είδη. Στόχος των ταινιών είναι να εκπαιδεύσουν τους θεατές σχετικά με τη σημασία των επικονιαστών και να εμπνεύσουν δράσεις για τη διατήρησή τους.

Κήποι επικονιαστών

Οι κήποι επικονιαστών είναι ειδικά σχεδιασμένοι πράσινοι χώροι που φιλοξενούν φυτά, και προσελκύουν και υποστηρίζουν τους επικονιαστές καθ' όλη τη διάρκεια του έτους. Παρέχουν θέσεις φωλιάσματος και απαραίτητες πηγές νέκταρος και γύρης. Ένα νέο τμήμα, αφιερωμένο στους επικονιαστές, δημιουργήθηκε στο Βοτανικό Κήπο της Μπολόνια (Ιταλία) και άλλα τέσσερα σε αστικά περιβάλλοντα των Βαλεαρίδων Νήσων (Ισπανία).

Στο πλαίσιο του Έργου αναπτύχθηκε ειδική **ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ** με τη μορφή ενός διαδικτυακού εργαλείου διαθέσιμου στα Αγγλικά στην ιστοσελίδα του Έργου. Το εργαλείο είναι σχεδιασμένο για να ενισχύσει την κατανόηση σχετικά με τους επικονιαστές μέσω videos και διαδραστικών κουίζ. Διατίθεται μία έκδοση για αγρότες και μία για διαχειριστές προστατευόμενων περιοχών.

Πλατφόρμα

Με σκοπό τη διεύρυνση της δυνατότητας συμμετοχής του κοινού, δημιουργήθηκε μια διαδικτυακή πλατφόρμα, στην οποία ο καθένας μπορεί να μεταφορτώνει φωτογραφίες εντόμων που επισκέπτονται άνθη.

Οι φωτογραφίες ελέγχονται δύο φορές από ειδικούς ταξινόμους, και στη συνέχεια, εμφανίζονται στον χάρτη με την ορθή ονομασία του φυτού και του επικονιαστή.

Τί είναι η Επιστήμη των Πολιτών;

Η Επιστήμη των Πολιτών είναι η συμμετοχή των πολιτών στην επιστημονική παρακολούθηση. Μέσω της ενεργού συλλογής, ανάλυσης ή ερμηνείας των δεδομένων και με την υποστήριξη ή υπό την επίβλεψη ερευνητών, οι πολίτες βοηθούν τους επιστήμονες και ταυτόχρονα ευαισθητοποιούνται σε σημαντικά θέματα διατήρησης.

Bioblitz

Τα Bioblitzes είναι συλλογικές έρευνες με την υποστήριξη ειδικών. Τα Polli-Blitzes αφορούν στους επικονιαστές και τα εντομόφιλα φυτά και διαρκούν μία μέρα. Τέτοιου είδους εκδηλώσεις έχουν διοργανωθεί σε περιοχές Natura 2000 στην Ιταλία, την Ισπανία, την Ελλάδα και τη Σλοβενία. Οι συμμετέχοντες κλήθηκαν να τραβήξουν φωτογραφίες εντόμων επικονιαστών που επισκέπτονται άνθη, και να τις μεταφορτώσουν στη διαδικτυακή πλατφόρμα «ΣΥΜΜΕΤΕΧΕΤΕ» του Έργου. Επιπλέον, κατέγραψαν τις αλληλεπιδράσεις των φυτών και των επικονιαστών, χρησιμοποιώντας τυποποιημένα πρωτόκολλα, με τη βοήθεια του προσωπικού του Έργου και των εθελοντών ταξινόμων.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΒΙΟBLITZES

27 εκδηλώσεις σε Ιταλία, Ισπανία,
Ελλάδα, Σλοβενία
770 συμμετοχές
65% βελτίωση της ευαισθητοποίησης
41% αλλαγές στη συμπεριφορά
> 2000 μεταφορτωμένες φωτογραφίες

Κοινωνικό δίκτυο του Έργου

Το κοινωνικό δίκτυο του Έργου ήταν ιδιαίτερα επιτυχημένο, καθώς προσέγγισε ένα ευρύ κοινό, παράγοντας εβδομαδιαία 3-4 στοιχεία περιεχομένου, συμπεριλαμβανομένων των διάφορων ιστοριών, καθώς και του εκπαιδευτικού υλικού. Προώθησε αποτελεσματικά εκδηλώσεις, μοιράστηκε δραστηριότητες των εταιρών καθ' όλη τη διάρκεια του έργου, εμπλέκοντας τους χρήστες με το Έργο.

Ακόλουθοι = 1625
Κάλυψη = 52100

Ακόλουθοι = 1249
Κάλυψη = 9982

Ακόλουθοι = 406
(ενημέρωση: Ιούλιος 2024)

4. ΟΙ ΜΑΘΗΤΕΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΕΠΙΚΟΝΙΑΣΤΕΣ

Πρόκειται για ένα ειδικό εκπαιδευτικό πρόγραμμα που υλοποιήθηκε καθ' όλη τη διάρκεια του Έργου.

Το πρόγραμμα προβλέπει μια προκαταρκτική εκπαιδευτική συνεδρία στο σχολείο, ακολουθούμενη από μια δραστηριότητα πεδίου για παρατήρηση και καταγραφή των σχέσεων φυτών – επικονιαστών, και μια τελική συνεδρία «επίδοσης» στην οποία παρουσιάζονται και συζητούνται τα αποτελέσματα της δραστηριότητας πεδίου. Το εκπαιδευτικό πρόγραμμα περιγράφεται λεπτομερώς στο Εγχειρίδιο της Επιστήμης των Πολιτών. Επιπλέον, στην Ελλάδα και την Ιταλία πραγματοποιήθηκε εκπαίδευση δασκάλων και καθηγητών για την επαύξηση του αριθμού των μαθητών που συμμετέχουν, ώστε τελικά να καταστεί σαφές ότι είναι δυνατή η επαναληψιμότητα του έργου. Τέσσερα διαφορετικά παιχνίδια επινοήθηκαν και είναι διαθέσιμα στην ιστοσελίδα του Έργου.

Μία ειδική δραστηριότητα πραγματοποιήθηκε στη Μπολόνια (Ιταλία) με τρεις τάξεις του καλλιτεχνικού σχολείου Liceo Arcangeli. Κεραμικά γλυπτά από οκτώ ανθικά σχήματα δημιουργήθηκαν για τον Κήπο των Επικονιαστών. Διοργανώθηκε ένας διαγωνισμός σχεδιασμού μελισσοξενοδοχείων για τον κήπο, κατά τον οποίο επελέγησαν δύο έργα που κατασκευάστηκαν από τους μαθητές.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΣΧΟΛΕΙΩΝ

1500 μαθητές σε Ιταλία, Ελλάδα, Ισπανία

27% βελτίωση της ευαισθητοποίησης

313 εκπαιδευτικοί σε Ελλάδα, Ιταλία, Ισπανία

86% προθυμία υλοποίησης του Έργου

5. ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΑΣΤΙΚΟΥ ΠΡΑΣΙΝΟΥ

Οι αστικοί χώροι πρασίνου αποτελούν σημαντικούς οικολογικούς διαδρόμους και συνδετικές οικολογικές νησίδες για τους επικονιαστές. Στο πλαίσιο του Έργου πραγματοποιήθηκαν εργαστήρια και εκπαιδευτικές συνεδρίες για διαχειριστές αστικού πρασίνου, κηπουρούς, πολεοδόμους και περιβαλλοντολόγους. Αυτές οι εκδηλώσεις πραγματοποιήθηκαν με φυσική παρουσία ή διαδικτυακά στην Ιταλία, την Ισπανία και τη Σλοβενία, έχοντας ως βάση το Εγχειρίδιο για τη Διαχείριση των Αστικών Χώρων Πρασίνου που αναπτύχθηκε από το Έργο. Τα κύρια θέματα ήταν οι επικονιαστές, οι ανάγκες τους και οι βέλτιστες φιλικές πρακτικές προς τους επικονιαστές στις αστικές περιοχές πρασίνου.

Οι Δήμοι κλήθηκαν να μειώσουν τη χρήση φυτοφαρμάκων, να περιορίσουν την κοπή των αγριολούλουδων μετά τις κύριες ανθοφορίες, να εναλλάσσουν τις περιοχές κοπής, να φυτεύουν εντομόφιλα φυτά και να εκπαιδεύουν τους πολίτες. Αυτές οι δράσεις απεικονίζονται στη Διακήρυξη Φιλική για τους Επικονιαστές Απευθυνόμενη στις Τοπικές Αρχές που αναπτύχθηκε μέσω μιας συνεργατικής διαδικασίας μεταξύ του Πανεπιστημίου της Μπολόνια και των Δήμων San Lazzaro di Savena και Casalecchio di Reno (Ιταλία).

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΠΕΡΙΟΧΩΝ ΑΣΤΙΚΟΥ ΠΡΑΣΙΝΟΥ

7 εκπαιδευτικά σεμινάρια σε
Ιταλία, Ισπανία, Σλοβενία

186 πολεοδόμοι/
διαχειριστές/κηπουροί

84% βελτίωση της ευαισθητοποίησης

63% αύξηση της φιλικής
συμπεριφοράς προς τους
επικονιαστές

6. ΑΓΡΟ-ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑΤΑ

ΑΓΡΟΤΕΣ

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΑΓΡΟ-ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ

25 εκπαιδευτικά σεμινάρια σε
Ιταλία, Ελλάδα, Ισπανία

700 αγρότες

54% βελτίωση της ευαισθητοποίησης

51% αύξηση της φιλικής
συμπεριφοράς προς τους
επικονιαστές

Δεδομένου ότι η εντατική γεωργία αποτελεί την κύρια απειλή για τις άγριες μέλισσες και τους άλλους επικονιαστές, η εκπαίδευση και η κατάρτιση των αγροτών ήταν υψίστης σημασίας για το Έργο LIFE 4 POLLINATORS.

Διοργανώθηκαν ειδικές εκδηλώσεις στην Ιταλία, την Ελλάδα και την Ισπανία με σκοπό τη βελτίωση της ευαισθητοποίησης των αγροτών σχετικά με τον σημαντικό ρόλο των άγριων μελισσών και των άλλων επικονιαστών, καθώς και την προτροπή της χρήσης πρακτικών διαχείρισης που συμβάλλουν στην αύξηση των πληθυσμών τους.

Το Εγχειρίδιο για Αγρότες περιέχει πληροφορίες σχετικά με τη βελτίωση της διαχείρισης των γεωργικών εκμεταλλεύσεών τους, ώστε να καταστούν περισσότερο βιώσιμες. Ερευνητές του CREA και του UNIBO-DISTAL, σε συνεργασία με την Ιταλική Ομοσπονδία των Αγροτών της Εμίλια Ρομάνια, ανέπτυξαν ένα Κώδικα Καλών Πρακτικών για Αγρότες για γεωργικές εκμεταλλεύσεις φιλικές προς τους επικονιαστές. Ο Κώδικας αποτελείται από ένα σύνολο κανόνων ώστε οι γεωργικές εκμεταλλεύσεις για γίνουν φιλικές προς τους επικονιαστές.

Τα μελισσοξενοδοχεία, οι ανθοφόρες λωρίδες εδάφους, τα ακαλλιέργητα λιβάδια, οι τεχνητοί οικότοποι, και η διατήρηση των φυσικών ενδιαιτημάτων, όπως οι φυτοφράκτες, τα άλση και οι λιμνούλες, είναι θεμελιώδους σημασίας για τη διατήρηση περιβαλλόντων κατάλληλων για φωλεοποίηση και

τροφοληψία των εντομών. Οι βιώσιμες γεωργικές πρακτικές, όπως η μείωση της κοπής, η περιορισμένη χρήση φυτοφαρμάκων, και η επιλογή προϊόντων φυτοπροστασίας φιλικών προς τις μέλισσες είναι ζωτικής σημασίας για την προστασία των επικονιαστών.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΑΓΡΟ-ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ

1 εκπαιδευτικό σεμινάριο σε

13 τεχνικούς της Barilla

70% βελτίωση της
ευαισθητοποίησης

ΝΕΟΙ ΓΕΩΠΟΝΟΙ

Ένα ειδικό εργαστήριο για φοιτητές γεωπονίας πραγματοποιήθηκε στα Πανεπιστήμια του Βίγκο και της Μπολόνια. Περιγράφηκε η σημασία και η ευπάθεια των άγριων μελισσών και άλλων επικονιαστών, καθώς και ο αντίκτυπος των φυτοφαρμάκων σε διάφορες ταξινομικές ομάδες, και παρουσιάστηκαν εναλλακτικές στρατηγικές για την καταπολέμηση των παθογόνων.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΝΕΩΝ ΓΕΩΠΟΝΩΝ

9 μαθήματα στην Ιταλία και Ισπανία

170 συμμετέχοντες

52% βελτίωση της ευαισθητοποίησης

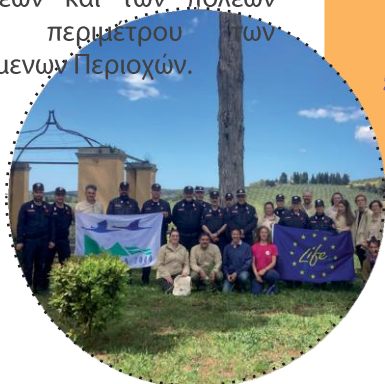

7. ΦΥΣΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ

Οι Προστατευόμενες Περιοχές προσφέρουν καταφύγιο στις άγριες μέλισσες και τους άλλους επικονιαστές, αν και οι λανθασμένες ανθρώπινες δραστηριότητες σε αυτές τις περιοχές μπορεί να απειλήσουν τους πληθυσμούς των επικονιαστών. Τεχνικοί, επαγγελματίες του τομέα της διαχείρισης και αρχές των προστατευόμενων περιοχών, συμπεριλαμβανομένων των περιοχών Natura 2000, συμμετείχαν σε εργαστήρια, εκπαιδευτικά σεμινάρια και συναντήσεις στην Ιταλία, την Ισπανία και την Ελλάδα. Το Εγχειρίδιο για τη Διαχείριση Φυσικών Πάρκων και Προστατευόμενων Περιοχών, το οποίο επικεντρώνεται στη διαχείριση για τη βελτίωση της ποικιλότητας των εντόμων επικονιαστών και την κατάσταση διατήρησης των άγριων ειδών, αποτέλεσε τη βάση αυτών των εκδηλώσεων.

Ο Κώδικας Καλών Πρακτικών για Αγρότες και η Διακήρυξη Φιλική για Επικονιαστές Απευθυνόμενη στις Τοπικές Αρχές παρουσιάστηκαν ως αρχικές δράσεις για τη μείωση των επιπτώσεων των γεωργικών εκμεταλλεύσεων και των πόλεων εντός της περιμέτρου των Προστατευόμενων Περιοχών.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ

15 εργαστήρια σε Ιταλία, Ελλάδα, Ισπανία

420 διαχειριστές φυσικών πάρκων, εργαζόμενοι σε διατήρηση φύσης

59% βελτίωση της ευαισθητοποίησης

8. ΠΙΛΟΤΙΚΟ ΕΡΓΟ

Η βιώσιμη γεωργία ξεκινάει πάντοτε με τη μέριμνα για τις μέλισσες, τις συρφίδες και τις πεταλούδες, οι οποίες πρέπει να παρακολουθούνται και να μελετώνται.

Στο Πιλοτικό Έργο της Εμίλια Ρομάνια (Ιταλία), ερευνητές του CREA παρακολούθησαν τις άγριες μέλισσες και τους άλλους επικονιαστές σε πέντε φάρμες στην επαρχία της Μπολόνια επί τρία χρόνια. Κάθε μήνα, από το Μάρτιο έως και τον Οκτώβριο, γίνονταν δειγματοληψίες άγριων μελισσών, συρφίδων και πεταλούδων σε συμβατικές και βιολογικές φάρμες.

Τα δεδομένα που συλλέχθηκαν στην Εμίλια Ρομάνια ενίσχυσαν εκείνα από τα μίνι-πιλοτικά έργα που επαναλήφθηκαν στο Βενέτο, την Απουλία (Ιταλία), τη Σλοβενία και τις Βαλεαρίδες Νήσους (Ισπανία), και αφορούσαν απλουστευμένη δειγματοληψία επικεντρωμένη στις άγριες μέλισσες, η οποία επαναλαμβάνονταν μία φορά το μήνα, από την άνοιξη μέχρι το καλοκαίρι. Τα αποτελέσματα αυτής της έρευνας υπογραμμίζουν τη σημασία των βιώσιμων γεωργικών πρακτικών και των φυσικών περιοχών σε κοντινές αποστάσεις.

Τα δεδομένα που συλλέχθηκαν έδωσαν στους ερευνητές πληροφορίες σχετικά με την άγρια μελισσοπανίδα σε γεωργικά περιβάλλοντα, και τους επέτρεψαν να αναπτύξουν ένα βιοδείκτη για βιώσιμη γεωργία (Δείκτης BEE). Με βάση την τοπική ποικιλότητα των άγριων μελισσών, ο δείκτης BEE υποδεικνύει την ποιότητα του αγρο-οικοσυστήματος, λαμβάνοντας υπόψη την περιβάλλουσα περιοχή και τις χρησιμοποιούμενες γεωργικές μεθόδους. Το Πιλοτικό Έργο πρότεινε στην περιφερειακή κυβέρνηση της Εμίλια Ρομάνια την εφαρμογή κανονισμών ολοκληρωμένης παραγωγής που θα επιτρέπει στους αγρότες να επιλέγουν τις δραστικές ουσίες που είναι λιγότερο τοξικές για τις μέλισσες για συγκεκριμένες καλλιέργειες και παράσιτα.

9. ΧΑΡΑΞΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ

ΙΤΑΛΙΑ

- Ένα εργαστήριο στη Ρώμη, με τις αρμόδιες αρχές των Εθνικών και Περιφερειακών Προστατευόμενων Περιοχών και τα Υπουργεία Περιβάλλοντος και Γεωργίας (σε συνεργασία με το έργο LIFE Bee-Adapt και το έργο LIFE PollinAction).
- Δημόσιες συναντήσεις για την προώθηση της Διακήρυξης Φιλικής προς τους Επικονιαστές Απευθυνόμενη στις Τοπικές Αρχές.
- Ουσιαστική συμβολή στην σύνταξη κατευθυντήριων γραμμών MASAF για το οικολογικό πρόγραμμα 5 της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΚΑΠ).

ΕΛΛΑΔΑ

- Διάφορα εργαστήρια για τις τοπικές και περιφερειακές αρχές για τις Προστατευόμενες Περιοχές – ένα Τελικό Συνέδριο με εκπροσώπους του Υπουργείου Περιβάλλοντος στην Αθήνα.
- Συναντήσεις με δημοτικές αρχές για την προώθηση της Διακήρυξης Φιλικής προς τους Επικονιαστές Απευθυνόμενη τις Τοπικές Αρχές.
- Η ομάδα του Πανεπιστημίου Αιγαίου προσκλήθηκε από το Υπουργείο Περιβάλλοντος να εκπονήσει το Σχέδιο Δράσης για τους Επικονιαστές στην Ελλάδα, που θα ολοκληρωθεί εντός του 2025.

ΙΣΠΑΝΙΑ

- Ένα εργαστήριο στη Μαδρίτη (στο χώρο πρασίνου Dehesa de la Villa, Ισπανία) για την εκπαίδευση και την ανταλλαγή γνώσεων με διαχειριστές περιβάλλοντος από τοπικές, περιφερειακές και εθνικές κυβερνήσεις, προστατευόμενες περιοχές και περιβαλλοντικές οργανώσεις.

**ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ
ΦΙΛΙΚΑ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΕΠΙΚΟΝΙΑΣΤΕΣ**

6 Δήμοι

29 φάρμες

32 σχολεία

3 οργανώσεις

1 προστατευόμενη περιοχή

10. ΕΠΑΝΑΛΗΨΙΜΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

Έξι εργαστήρια για ερευνητές και υπεύθυνους χάραξης πολιτικής σε τοπικό και εθνικό επίπεδο οργανώθηκαν για την εξαγωγή και προώθηση της εμπειρίας του Πιλοτικού Έργου σε άλλες περιφέρειες της Ιταλίας, καθώς και σε άλλες χώρες. Αυτές οι εκδηλώσεις πραγματοποιήθηκαν στις περιφέρειες του Βένετο, της Λομβαρδίας, του Φριουλι-Βενέτσια Τζούλια της Ιταλίας, αλλά και στη Ρώμη, τη Μαδρίτη (Ισπανία), και την Αθήνα (Ελλάδα).

**ΣΥΝΕΙΣΦΕΡΩ
ΦΙΛΟΙ ΤΩΝ
ΕΠΙΚΟΝΙΑΣΤΩΝ**

ΓΙΑ ΣΧΟΛΕΙΑ:
Επιλέξτε να εφαρμόσετε προτεινόμενες δράσεις μας στο πλαίσιο της Επιστήμης των Παιδιών. Μπορείτε να αποκτήσετε την ετικέτα «Φίλος Φίλος» προς τους Επικονιαστές». Σε κάθε περίπτωση είμαστε κι εμείς μαζί σας.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΑΓΡΟΤΕΣ:
Υπογράψτε τον Κώδικα Δεοντολογίας που έχει δημιουργηθεί στο πλαίσιο του Έργου LIFE4Pollinators και εφαρμόστε τον για να αποκτήσετε την ετικέτα «Φίλος Επικονιαστών». Το αγροοικονομικό είναι σημαντικό για την διατήρηση των εντόμων. Το Έργο σπαρταράει να επιβεβαιώσει τις γεωργικές μεθόδους που υιοθετούν καλές πρακτικές με αμοιβή στο περιβάλλον!

ΓΙΑ ΟΜΑΔΕΣ ΠΟΛΙΤΩΝ, ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ:
Ομοεθνικές ομάδες ασχολείται με την περιβαλλοντική εκπαίδευση, την διαχείριση πράσινων χώρων, την κοινωνική ενσωμάτωση... μπορεί να γίνει «Φίλος των Επικονιαστών».

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΔΗΜΟΥΣ:
Υπογράψτε την διακήρυξη του LIFE4Pollinators και εφαρμόστε την για να σταματήσετε τη μείωση των επικονιαστών. Μία των σημαντικών δράσεων θα επικεντρωθεί σε ενδασκόμενα που είναι κατάλληλα για τους αγρούς επικονιαστές, μετατρέποντας την πόλη σε σημαντικό οικολογικό διαδρόμο.

Όλοι μπορούμε να συμβάλουμε στην προώθηση και προστασία των εντόμων επικονιαστών. Καλέμε όλους να δεσμευτεί να γίνουν τα μαλάκια του και ανθοφόρα φυτά που αρέσουν στους επικονιαστές. Δήμοι, σχολεία, και όσα διαχειρίζονται πράσινους χώρους, μπορούν να παίξουν θεμελιώδη ρόλο στην διατήρηση των μαλάκων, παραδοσιακών ανθοπωλείων, οφθαλμικών αναπαραγωγών. Μπορείς κι εσύ να γίνεις «Φίλος των Επικονιαστών». Το Έργο LIFE4Pollinators έχει αναπτύξει μια σειρά οδηγιών που αφορούν σε κάποιες καλές πρακτικές διαχείρισης των πράσινων χώρων και των αγροοικονομικών.

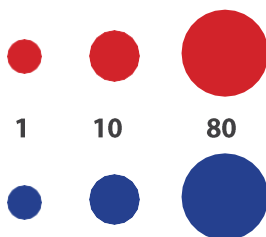
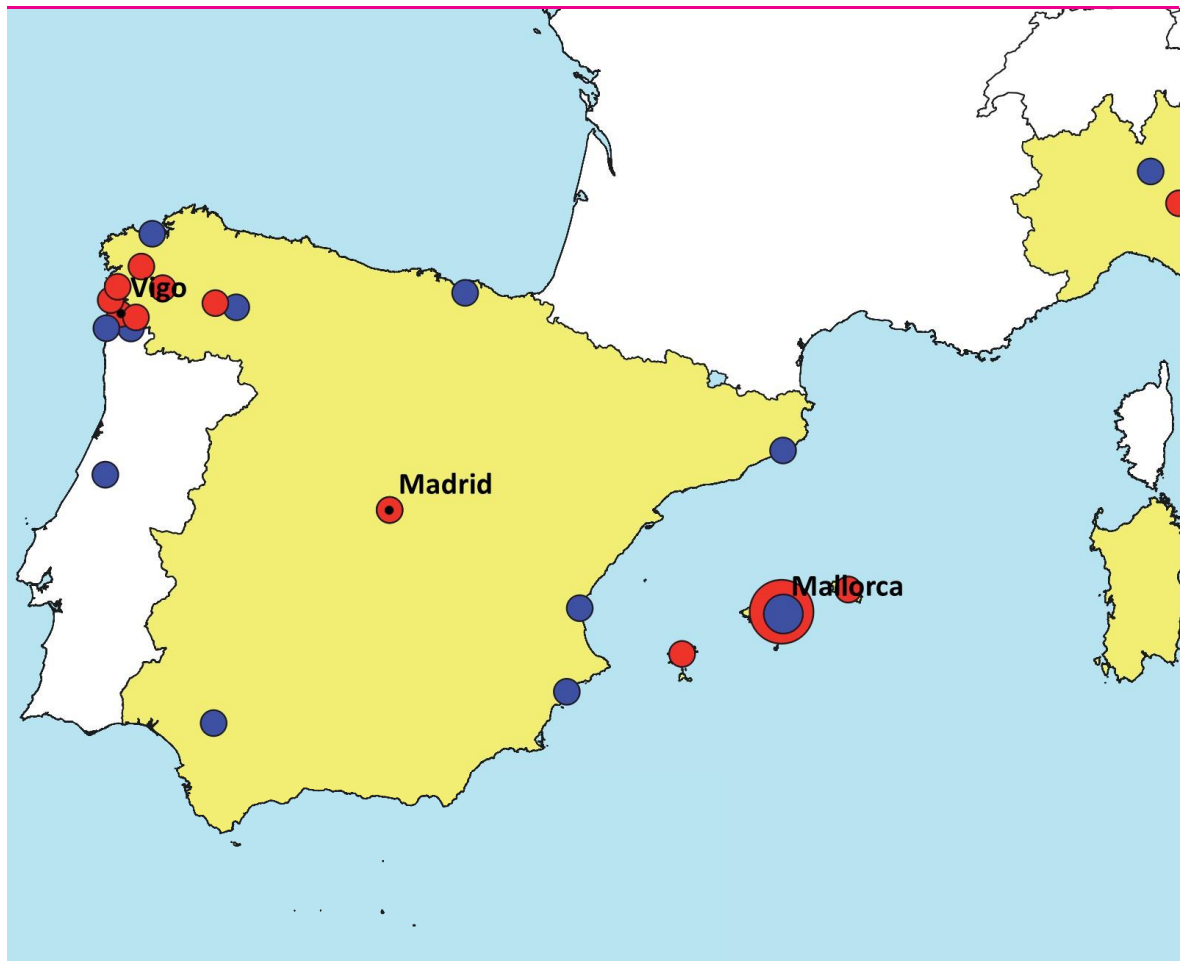
Ο χαρακτηρισμός «Φίλος των Επικονιαστών» αποτελεί στην αποτίμηση και αναγνώριση της διατήρησης των δόμων γεωργικών μεθόδων, σπαρταρών και άλλων ομάδων με απώτερο σκοπό την δημιουργία ενός δικτύου που θα αφορά ολόκληρη τη βιοποικιλότητα.

www.life4pollinators.eu

**ΘΕΛΕΤΕ ΝΑ ΓΙΝΕΤΕ
ΦΙΛΙΚΟΙ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ
ΕΠΙΚΟΝΙΑΣΤΕΣ;**

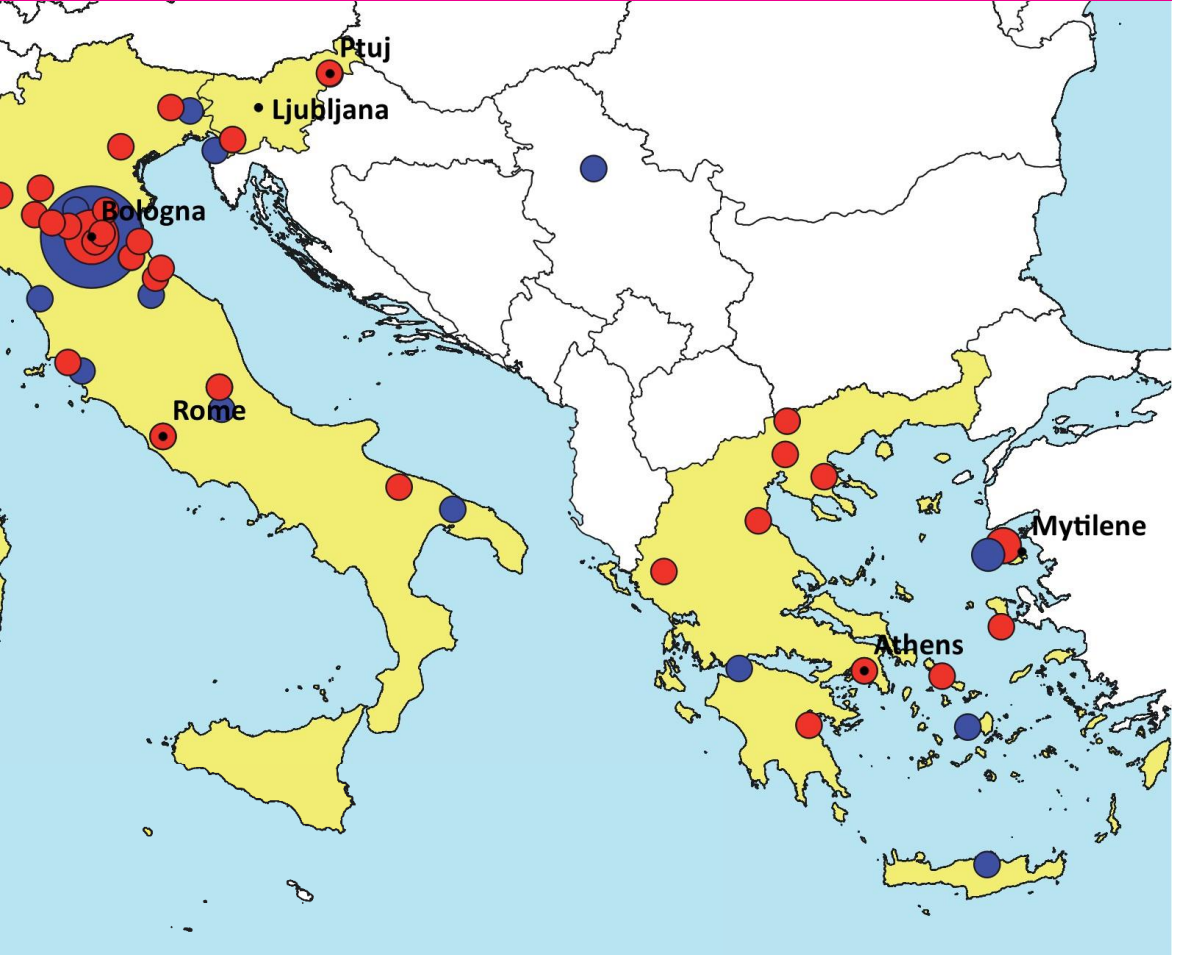
11. ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

Κύριες εκδηλώσεις

1 10 80

Εκδηλώσεις διάχυσης αποτελεσμάτων

@life4pollinators
@life4pollinators
@4Pollinators

LIFE 4 POLLINATORS

ΜΑΘΕ ...
ΦΡΟΝΤΙΣΕ ...
ΚΑΝΕ ΤΟ ΔΙΚΟ ΣΟΥ
ΚΑΘΗΚΟΝ ...

... ΓΙΑ ΝΑ
ΒΟΗΘΗΣΕΙΣ ΤΟΥΣ
ΕΠΙΚΟΝΙΑΣΤΕΣ